

Цени на продажба на дървесината, добивана от държавните горски предприятия

Д-р инж. Любчо ТРИЧКОВ – Изпълнителна агенция по горите

Правилното планиране и организация на добива и реализацията на обла дървесина са елемент от устойчивото управление на горите. Тези дейности са важен икономически фактор във време, когато много политики и стратегически документи на европейско и национално ниво екологизират тези процеси и дават приоритет на „позеленяване“ на икономиката. Предвид очерталия се недостиг на дърва за огрев за населението и на технологична дървесина за големите дървопреработвателни предприятия през последните години, особено изъвен през 2021 г., се наложи да бъде направен кратък преглед на действащите на европейско и национално ниво политики и стратегически документи, на пазарите на дървесина в Европейския подрегион на Икономическата комисия за Европа (ИКЕ) на ООН, както и анализ на добива и реализацията на дървесина от горските територии в България и цените на продаваната дървесина от държавните горски предприятия.

Преглед на действащите на европейско ниво политики и на средата, в която функционира сектор „Гори“

През последните няколко години средата, в която се развива и функционира сектор „Гори“ на европейско и национално ниво, е изпълнена с политики и стратегически документи, които, от една страна, са насочени към екологизиране на сектора, а от друга – му позволяват да заеме мястото, което му се полага, за осигуряване на доставките на устойчиво стопанисвана и законно добита дървесина за производство на дървесни материали и енергия. Устойчивото развитие и ролята на горите са залегнали като важен елемент от Европейската зелена сделка, Стратегиите на ЕС – за горите и за биологичното разнообразие – и двете с хоризонт до 2030 г., Националната стратегия за адаптация към изменението на климата, Плана за действие

до 2030 г. и Стратегическия план за развитие на горския сектор в Р. България. За да отговори и на здравната, и на икономическата криза, причинени от пандемията от COVID-19, ЕС увеличи бюджета си за периода 2021 – 2027 г. и през май 2020 г. прие временния инструмент за възстановяване Next Generation EU, с което осигури необходимите финансови средства за защита на живота и поминъка, подпомагане на единния пазар на ЕС и трайно възстановяване, в т.ч. на индустриите, базирани на горите в ЕС, които могат да участват в Плана за възстановяване на Европейския съюз. Новата стратегия на ЕС за горите до 2030 г. е свързана с Европейската зелена сделка и се основава на ревизираната Стратегия за биологичното разнообразие на ЕС до 2030 година. В Стратегиата се потвърждава значението на горското стопанство и базираното на горите индустриално производство в ЕС с цел осигуряване на до 4 млн. работни места и генерирането на над 160 млрд. евро брутна добавена стойност. Каскадният принцип на използване на дървесината и въвеждането на пазарни стимули за прилагането му се разглежда като решаващо, а кръговото използване на по-краткотрайните дървесни продукти, които могат да бъдат използвани повторно или рециклирани, е отбелязано като съществено.

Общ преглед на пазарите на дървесина в района на ИКЕ на ООН и конкретно на Европейския подрегион

В публикацията „Годишен преглед на пазара на горските продукти на Икономическата комисия за Европа на ООН и Организацията на ООН по прехрана и земеделие за 2020 – 2021 г.“ е направен преглед на развитието на пазара в региона на ИКЕ на ООН (The United Nations Economic Commission for Europe) през 2020 и първата половина на 2021 година. Той обхваща 3 подрегиона с 56 държави: Европа – 42, ЕЕССА – 12 от бившата ОНД, Се-

верна Америка – САЩ и Канада.

Пандемията COVID-19 доведе до голямо свиване на икономическата активност през 2020 г. в различна степен за отделните страни. Общото потребление на първични горски продукти намалю през 2020 г. с 3.3 % при индустриалната обла дървесина, с 1.9 % – при фасонираната дървесина, 4.3 % – при дървесните плочи, и 3.9 % – при хартията и картона. В края на 2020 и през 2021 г. производството започна да се възстановява и световната търговия със стоки се повиши, за да се изравни и дори надхвърли нивата отпреди пандемията. Общият добив на дървесина в региона на ИКЕ на ООН е намалю с 3.4 % през 2020 г. до 1.40 млрд. м³, от които 82 % са индустриална обла дървесина (в т.ч. трупи, технологична дървесина за индустриална преработка – за производство на дървесни плочи, целулоза и др.) и 18 % са дърва за горене и други дървесни горива.

Подрегионът Европа на ИКЕ на ООН е определящ за пазара на дървесина в международен мащаб. Добивът на обла дървесина за индустриална преработка в Европа спадна с 2 % през 2020 г. до 426 млн. м³ след 8 последователни години на нарастване. Най-значително е намаляването във Финландия, Италия, Полша, Австрия и Словакия (в низходящ ред, по обем) – главно поради увеличения внос от страни в Централна Европа на трупи, повредени от биотични и абиотични фактори. Германия беше единствената страна в подрегиона, която увеличи значително добивите си през 2020 г. – годишно с 40 % през последните 5 г. до рекордните 62 млн. куб. метра. В допълнение към добитите количества дървесина за индустриални цели в подрегион Европа са добити и около 143 млн. м³ дървесина за горене – обем, който е практически непроменен спрямо 2016 година. Потреблението на иглолистна обла индустриална дървесина, представляващо 78 % от общото потребление на обла дървесина, спадна леко

Добив и реализация на обла дървесина в България

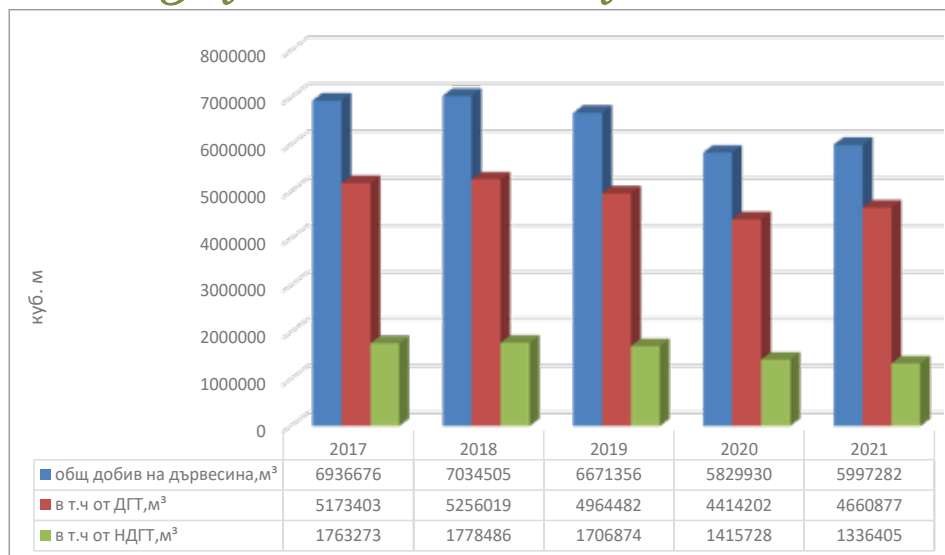
през 2020 г., но беше с почти 3 % по-високо, отколкото през 2016. Пет държави – Швеция, Германия, Финландия, Полша и Австрия (в низходящ ред, по обем), бяха най-големите потребители на иглолистна индустриална обла дървесина в Европа, потребители почти две трети от общото количество на подрегиона. Чехия и Германия бяха основните страни износителки в Европа през 2020 г., като встрани от вътрешнорегионалната си търговия още през 2019 г. започнаха да изнасят иглолистна обла индустриална дървесина и за Китай. Заедно тези две страни са изнесли повече от 10 млн. м³ иглолистна индустриална обла дървесина за Китай през 2020 година. Важно е да се отбележи обаче, че рязкото увеличаване на износа през 2019 и 2020 г. е причинено от големия обем дървен материал, повреден от биотични и абиотични фактори в Централна Европа.

Пазарът на целулоза е значително по-слаб през 2020 г., когато потреблението на дървесни влакна от европейските фабрики за целулоза се понижи до най-ниското си ниво от 5 години. Секторът е потребил приблизително 146 млн. м³ дървесина за целулоза през 2020 г., което е с 6 % по-малко спрямо предходната година, включваща индустриална иглолистна обла дървесина (49 %), широколистна индустриална обла дървесина (27 %), иглолистен дървесен чипс (23 %) и други.

Обобщените по подрегиони данни на ИКЕ на ООН и съответните прогнози по първоначални данни, предоставени от държавните членки, показват, че добивите на индустриална обла дървесина в региона на ИКЕ на ООН се увеличават с 1.2 % през 2021 г. и намаляват с 0.6 % през 2022 година. На ниво подрегиони прогнозата за европейския подрегион е увеличаване на добивите с 0.9 % през 2021 г. и намаляване с 0.8 % през 2022 година.

Преглед на количествата обла дървесина, добити от горските територии в България, и на цените на дървесината, продавана от държавните горски предприятия

За прегледа на цените на продажби е важно да се отбележи, че основни елементи са общо добитата и реализираната дървесина – по вид и сортиментна структура, като



Фиг. Динамика на добива на обла лежаща дървесина за периода 2017 – 2021 г., общо, от държавните горски територии, управлявани от ДГП, и от останалите ГТ

цените са различни и донякъде зависими и от начина на продажба. Затова е необходимо да се направят и съответни прегледи на количествата добита дървесина, както и на цените по начини на продажба. За ценовия анализ е избран тригодишен период – 2019 – 2021 г., обхващащ една сравнително стабилна производствена година – 2019, и две относително кризисни години – 2020 и 2021.

Добив на лежаща обла дървесина в Р. България през 2017 – 2021 г.

Анализът на добитата обла дървесина за 2017 – 2021 г. се базира на данни от ведомствената статистика на Изпълнителната агенция по горите – ОГФ – 5 ГФ (*фигурата*) и показва, че количествата на добитата дървесина в периода 2017 – 2018 г. се задържат на относително близко ниво, около 7 млн. м³, след което до 2021 г. те намаляват. Спрямо 2018 г. спадът за 2019 г. е с 363 142 м³, или с 5.2 %; за 2020 г. е с 1 204 575 м³, или със 17.1 %, и за 2021 г. (цифрите не са окончателни) – с 1 037 223 м³, спад с 14.7 %. В национален мащаб през 2021 г. има увеличаване на добитата дървесина спрямо 2020 г. със 167 352 м³, или с 2.9 %.

Намаляването на добитата дървесина от държавните горски територии е най-ясно очертано през 2020 г., когато спадът е с 841 817 м³, или с 16.02 %, спрямо добитата дървесина през 2018 година. Конкретно за периода 2019 – 2021 г. най-нисък е добивът на дървесина през 2020 г. – около 4.41 млн. м³, което е спад с 11.1 % спрямо добитите 4.94 млн. м³ дървесина през

2019 година. През 2021 г. е налице ръст с 246 675 м³ спрямо 2020 г., или с 5.6 %, но добитите количества отново са по-малко в сравнение с 2019 г. – с 303 605 м³, или с 6.1 %. Най-голямо количество добита дървесина от недържавните горски територии е отчетено през 2018 г. – 1 778 486 м³, след което е налице спад от 442 081 м³ за 2021 г., или с 24.9 %. Конкретно за периода 2019 – 2021 г. се вижда трайно намаляване на добитите количества дървесина от недържавните гори с 370 469 м³, което е спад с 21.7 %.

Анализ на цените на обла дървесина, продавана от държавните горски предприятия в България, за периода 2019 – 2021 г.

Данни за ценовите нива през последните три години по групи дървесни видове и по категории при различните начини на продажба на дървесина от държавните горски предприятия и техните подразделения – ДГС и ДЛС, са представени в таблицата. Допълнително са посочени и цените за извършване на услугата по дърводобива.

Продажбите на дървесина на **сечища (на корен)** поддържат най-ниска цена, като средната за тригодишния период намалява слабо от 47.09 лв. на обезличен куб. м обла дървесина за 2019 г. до 45.59 лв./м³ за 2021 г. за промишления дърводобив. Цените по групи дървесни видове и категории дървесина от 2019 г. намаляват с 1 до 3 лв./м³ към 2021 година. Обикновено цените на иглолистните обли материали от категорията „едра“ са по-високи с 5 – 6 до 8 – 9 лв./м³ от

тези на широколистните обли материали от същата категория. При останалите материали от категориите „средна“, „дребна“ и „дърва“ положението е обратно – широколистните материали от тези категории са със значително по-висока цена, като разликата е от 13 – 14 до около 19 лв./куб. метър. Продажбите на дървесина на сечища са над 50 % от общо извършените продажби от държавните горски предприятия, като техният дял нараства и от около 52 % през 2020 г. достига до 2 705 281 м³, или над 58 % от общо добитата дървесина от държавните горски територии, в т.ч. 4.22 % продажба на стояща дървесина на физически лица, т.е. на местно население.

Продажбите на дървесина на **сортименти** включват тези от склад на явен търг, на прогнозни количества и на добитата дървесина по ценоразпис. За 2021 г. продаденото общо количество на сортименти възлиза на 1 896 711 м³, което е над 40 % от общо добитата дървесина. Най-малко количество е продадено на явен търг от склад, което е едва 132 000 куб. м, или 2.86 % от общо добитата дървесина. Продажбите по ценоразпис за 2021 г. възлизат на 826 454 м³, което е около 18 % от общо добитата дървесина. Тенденцията при продажбите на дървесина на **сортименти от склад** са в посока нарастване, като за тригодишния период средната цена се е повишила с 4.13 лв./м³, или с 5.5 %, от 74.65 на 78.78 лв./куб. метър. Това се дължи на големия ръст на продажбите на иглолистните обли материали, при които средната цена е нараснала с около 14.5 лв. за куб. метър. Най-голямото повишаване е при едрата иглолистна дървесина, при която ръстът за 2021 г. е с около 11.5 лв./м³, или с над 10 % спрямо 2019 година. При продажбите на сортименти на широколистна дървесина продажните цени слабо намаляват от 2019 към 2021 г., като спадът при средната цена е с около 3 лв./м³, или с 4.6 %. Изключение правят продажбите на едра широколистна дървесина, при която е налице ръст в продажната цена с около 1 лв./куб. метър. Широколистната дървесина от категорията „дърва“ бележи спад от 2019 към 2021 г. с около 1.5 лв./куб. метър.

Направен е и сравнителен преглед на цените на продажба на сор-

тименти по отделните видове процедури – продажби на явен търг, продажби на прогнозни количества и продажби по ценоразпис. В ценово отношение са интересни данните за продажбите на дървесина на явен търг и на прогнозни количества.

При продажбите на **сортименти на явен търг от склад** са реализирани най-високи цени, като тенденцията е на нарастване от 2019 към 2021 година. Повишаването на среднопретеглената цена е с 12 лв./м³ – от 87.1 до 99.17 лв./м³, което е ръст с около 14 %. За периода най-голямо е нарастването на цените при продажбите на иглолистна дървесина – с 31.87 лв./м³, или с 33.9 %, което се дължи основно на големия растеж при продажбите на „едра“ иглолистна – съответно с 33.97 лв./м³, или с 30.43 %. Сериозно нарастване има и при продажбите на дървесина от категорията „средна“, съответно с 16.1 лв./м³, или с 23.6 %, и на „дървата“ – с 28.06 лв./м³, или с 45.83 %. Нарастването на цените на продажби от склад на явен търг при широколистните обли материали е по-скромно – средната им цена е нараснала с 3.59 лв./м³, или с 4.97 %. Това се дължи основно на ръста на цените на едрата дървесина, който от 2019 към 2021 г. е с 23.63 лв./м³, или с 23.08 %. Неочаквано при дървесината от категорията „дърва“ нарастването на цените е минимално, съответно с 0.48 лв./м³, или с 0.73 %.

Растеж от 2019 до 2021 г. има и при продажбите на дървесина на **сортименти на прогнозни количества**, който е с 3.87 лв./м³, или с 2.67 %, като среднопретеглената цена нараства от 82.8 на 86.67 лв./м³, а ръстът се дължи основно на продадените количества иглолистна дървесина. Средната продажна цена на иглолистната дървесина е нараснала с 8.69 лв./м³, или с 9.75 %, за което принос имат основно продажбите от категориите „едра“ и „дърва“. При продажбите на едрата иглолистна дървесина нарастването е с 5.9 лв./м³, или с 5.06 %, а при дървата – с 6.69 лв./м³, или с 11 %. При продажбите на широколистна дървесина по този начин трендът е с обратна посока – към намаляване от 2019 към 2021 г. с 5.38 лв./м³, или с 7.02 %. Най-слабо е намаляването при продажбите на едрата широколистна дървесина, което е с

0.70 лв./м³, докато спадът в цените при продажбите на дървесина от категориите „средна“ и „дребна“ е над 6 лв./м³, или с около 9 %. Налице е спад в цените и при продажбите на дървесина от категорията „дърва“, който е с 4.74 лв./м³, или с 6.6 %.

Предвид ръста в цените при останалите начини на продажба, при продажбите на **дървесина по ценоразпис** за периода и особено за 2021 г. се наблюдава относителен анахронизъм. За 2019 – 2021 г. средната цена нараства с 2.18 лв./м³, или с 3.38 %, като това сравнително слабо увеличаване се дължи на продажбите на иглолистните обли материали. Среднопретеглената цена на продажби по ценоразпис на иглолистни материали бележи ръст с 0.30 лв./м³, или с 0.58 %. Независимо че цената на едрата иглолистна дървесина спада с 4.62 лв./м³, или с 5 %, продажната цена на средната дървесина нараства с 5.28 лв./м³, или с 11.47 %. Налице е и ръст при продажбите на иглолистни дърва по ценоразпис с 3.53 лв./м³, или с 7.63 %. Продажните цени на широколистните материали показват спад от 2019 към 2021 г., който за средната цена е с 1.79 лв./м³, или с 2.47 %, като най-ниските цени са на дървесината от категорията „дребна“, при която спадът в цените при продажби по ценоразпис възлиза на 7.27 лв./м³, или 10.19 %. При едрата широколистна дървесина спадът в цените при продажби по ценоразпис е в размер 4.13 лв./м³, или 5 %. При дървесината от категория „дърва“ също се наблюдава спад в продажните цени, съответно с 1.39 лв./м³, или с 1.9 %.

Най-малки са ценовите флукутации при заплащане на услугата за извършване на **дърводобива**. Тук за тригодишния период на анализ от 2019 до 2021 г. е налице почти символичен ръст в цените, като среднопретеглените цени са нараснали с 0.45 лв./м³, или с 1.82 %, от 24.75 на 25.20 лв./куб. метър. При цените за добив на иглолистните материали ръстът е 0.49 лв./м³, или 1.96 %, а при широколистните обли дървени материали повишаването в цената за извършване на дърводобива е 0.46 лв./м³, или 1.87 %. Най-голямо е нарастването на цените за добив на иглолистни материали от категорията „дърва“, съответно с 0.98 лв./м³, или с 3.97 %.

Добив и реализация на обла дървесина в България

Таблица

Цени на продажби по основни групи дървесни видове, категории обла дървесина и начини на продажба за периода 2019 до 2021 г.

Категории/ Цени	2019						2020						2021					
	На сечища	От склад на сортименти	На явен търг	Продажба на прогностични к-ва	Пряко договаряне и цено-разпис	Цена на дърводобив	На сечища	От склад на сортименти	На явен търг	Продажба на прогностични к-ва	Пряко договаряне и цено-разпис	Цени на дърводобив	На сечища	От склад на сортименти	На явен търг	Продажба на прогностични к-ва	Пряко договаряне и цено-разпис	Цена на дърводобив
	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³	лв./м ³
Иглолистни	42.26	75.06	94.01	89.1	51.55	24.98	41.05	78.1	98.51	85.28	52.68	24.88	43.46	89.58	125.88	97.79	51.85	25.47
Едра игл.	78.32	112.96	111.62	116.79	91.91	24.8	75.08	110.48	112.49	111.74	90.04	24.55	77.41	124.46	145.59	122.7	87.29	25.11
Средна игл.	30.67	53.84	68.09	61.63	46.02	25.53	28.37	56.13	65.58	57.47	50.85	25.22	28.58	59.83	84.18	61.84	51.3	25.99
Дребна игл.	26.6	47.97	53.46	54.29	44.37	25.38	25.78	50.24	47.58	52.27	48.68	24.67	25.6	50.67	52.77	54.49	47.68	25.52
Дърва игл.	27.5	53	61.23	60.81	46.25	24.67	27.42	54.97	70.32	60.58	47.58	25.07	30.03	60.49	89.29	67.5	49.78	25.65
Широколист.	50.84	74.31	72.17	76.61	72.4	24.56	48.77	70.76	79.86	71.19	70.13	25.16	47.71	71.15	75.76	71.23	70.61	25.02
Едра шир.	72.78	95.98	102.33	97.99	82.53	22.5	68.26	94.9	123.38	95.5	84.85	24.15	68.16	96.79	125.95	97.26	78.4	23.51
Средна шир.	49.32	69.99	61.27	68.35	72.22	21.72	46.72	66.5	55.93	63.12	68.86	22.24	44.45	66.14	60.97	62.05	68.98	22.35
Дребна шир.	47.79	67.51	58.94	64.1	71.35	21.24	43.53	64.13	51.93	60.76	66.21	21.85	42.03	61.82	53.58	58.95	64.08	22.1
Дърва шир.	46.68	71.76	65.65	71.77	72.03	25.24	44.7	68.66	66.08	66.8	69.72	25.64	43.43	69.21	66.13	67.03	70.64	25.51
Среднопретег.	47.09	74.65	87.1	82.8	64.39	24.75	44.74	74.01	93.83	79.39	65.72	25.04	45.59	78.78	99.17	86.67	66.57	25.2

ИЗВОДИ

Правилното планиране и организацията на добива и реализацията на обла дървесина като елемент от устойчивото управление на горите ще стават все по-зависими от множеството политики и стратегически документи на европейско и национално ниво, които екологизират тези процеси и дават приоритет на „позеленяване“ на икономиката.

Забавянето на икономическата активност в региона на ИКЕ на ООН от 2019 г. и 2020 г. е преодоляна, като от края на 2020 г. и през 2021 г. производството започна да се възстановява и световната търговия със стоки се повиши и дори надхвърли нивата отпреди пандемията.

По предоставени от държавите членки на ИКЕ на ООН данни и прогнози е видно, че добивите на индустриална обла дървесина в региона се увеличават с 1.2 % през 2021 г. и намаляват с 0.6 % през 2022 година. При европейския подрегион прогнозата е за увеличаване на добивите с 0.9 % през 2021 г. и намаляване с 0.8 % през 2022 година.

Най-големи количества дърве-

сина са добити през 2017 и особено през 2018 г., когато по първични превозни билети (ППБ) са транспортирани общо 7.416 млн. м³ дървесина, в т.ч. 7.080 млн. м³ от горски територии, от които 5.29 млн. м³ – държавни, и 1.789 млн. м³ – недържавни, след което е налице спад към 2020 г. с над 1.21 млн. м³ от общо добитите и транспортирани количества обла дървесина. За 2021 г. тази тенденция се променя и добитите и транспортирани количества дървесина започват да нарастват за всички категории.

Наблюденията ни върху динамиката на добитата и транспортираната дървесина по месеци за периода на анализ показва, че има тенденция, свързана с добив на най-големи количества дървесина от август до октомври и с липсата на относителна равномерност на ползването през годината, което се дължи на начина и организацията на предоставяне на ползването, климатичните особености на страната, използваните технологии на дърводобив, търсенето на дървесина и други фактори.

Намаляването на добитата дървесина от държавните горски територии е най-ясно очертано

през 2020 г., когато спадът спрямо 2018 г. е 16.02 %. Конкретно за периода 2019 – 2021 г. най-нисък е добивът на дървесина през 2020 г. – около 4.41 млн. м³, което е спад с 11.1 % спрямо добитите 4.94 млн. м³ дървесина през 2019 година. През 2021 г. има ръст с 246 675 м³ спрямо 2020 г., или с 5.6 %, но добитите количества отново са по-малко от тези през 2019 г. с 303 605 м³, или с 6.1 %;

Продажбите на дървесина на сечища (на корен), чийто обем нарасна през последните години и през 2021 г. достигна до 58 % от общо добитата дървесина от държавните горски предприятия, поддържат най-ниска цена. Средната цена за тригодишния период намалява слабо – от 47.09 лв. на обезличен м³ обла дървесина за 2019 г. до 45.59 лв./м³ за 2021 г. за промишления дърводобив.

Тенденцията при продажбите на дървесина на сортименти от склад са в посока нарастване, като за тригодишния период средната цена се е повишила с 4.13 лв./м³, или с 5.5 % – от 74.65 на 78.78 лв./куб. метър.

Най-слаби са измененията на цените за заплащане на услугата

за дърводобив, при която е налице почти символичен ръст в цените – средно те са нараснали с 0.45 лв./м³, или с 1.82 %, от 24.75 на 25.20 лв./куб. метър.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Определено може да се направи заключение, че растежът на цените на продажба на обли дървени материали за повечето сортименти и начини на продажба за периода на анализ е значително по-висок от нарастването на цените за извършване на услугата за дърводобив, което донякъде е проблем за дърводобивните фирми, предоставящи услугата, ограничавайки възможността им да инвестират в нова техника и технологии и да наемат по-квалифицирана работна ръка. Средните цени при продажбите на дървесина на сортименти от склад са нараснали за тригодишния период с 4.13 лв./м³ или с 5.5 %, от 74.65 лв./м³ на 78.78 лв./м³, докато

цените за извършване на дърводобив са със символичен ръст – 0.45 лв./м³, или с 1.82 %, от 24.75 на 25.20 лв./куб. метър. Липсата на средства за инвестиции в нова техника и технологии с цел въвеждане на машинен (механизиран) дърводобив, както и за квалификация на работната ръка води до неритмичност и затруднения в добива на дървесина, което е все по-видно през последните години. Това показва, че за условията на страната ни се появи нов кризисен фактор, водещ до периодичен недостиг на обла дървесина за нуждите на дървопреработвателната промишленост и за населението, който е свързан с недостатъчния капацитет на дърводобивните фирми, който постоянно спада, в частта работен персонал – липса на достатъчно работници и техници, и в технологичен аспект – остаряло и амортизирано техническо оборудване на дърводобивните фирми.

За да не се получи недостиг на дърва за отопление като през 2021 г., е необходимо прилагане на различен организационен подход от страна на държавните горски предприятия и общините – собственици на гори, свързан със задоволяване на домакинствата с дърва за огрев през цялата година чрез осигуряване на подходящи складове, транспортиране на дървата до крайния потребител, което би осигурило целогодишно им закупуване без посредници. В кризисни ситуации са възможни и варианти за задоволяване на потребностите от дърва за отопление на физическите лица на цени, различни от тези на вторичния (свободния) пазар, в т.ч. чрез разширяване на обхвата на гражданите с право на енергийни помощи и/или увеличаване на обемите на продажби на дърва за отопление на корен или от склад по ценоразпис.

Да разкажем за колежата

Път през гората

Така наричат своя жизнен и трудов път хората от по-възрастното поколение лесовъди, които разбират малко по-другояче думата „служба“ и посвещават живота си на служене на гората. Може би това е така, защото краката им познават по-добре всяка горска пътечка, скат или долина, а не тротоарните плочки, и очите им винаги са пълни с красивата премяна на гората през всички сезони. Не е изключение и един горски – Митко Гудов, който върви достойно по този път вече 50 години.

Пътищата, които извървахме заедно с Митко в продължение на много години, се пресякоха за пръв път в далечната 1976 г., когато станах заместник-директор в Горското стопанство в Карнобат. Той е завършил Техникума по горско стопанство в Батак през 1970 г. и след казармата е постъпил като помощник-лесничей в ГС – Айтос. На втората година е преназначен за началник на участъка на обект „Немой дере“ към Горското стопанство в Карнобат, на чиято територия е и с. Босилково, където по това време е живеел с родителите си.

Годините, в които Митко Гудев стъпва на дългия си път през гората, са уникални за нашето горско стопанство. Това е времето на най-големите залесявания, преобразяването на родната природа и превръщането на планинската снага на страната в зелен оазис. Отговорен, трудолюбив и организиран, младият началник не жали сили и време

в работата си. А тя е много. По това време в поверения му участък се завършва изграждането на яз. „Камчия“ и строителството на пътя до него. Започват мащабните залесявания на хиляди декари в чашката на язовира, около пречиствателната станция и по бреговете на едноименната река. В продължение на години – до изграждането и на последните баражи и укрепителни съоръжения, в участъка работят бригади по лесокulturните мероприятия с работници от всички околни села – Риш, Веселиново, Съединение, Камчия, Прилеп и Подвис. Освен това участъкът, който ръководи, има основен дял в изпълнението на годишните показатели на Горското стопанство в дърводобивната дейност. По това време дърводобивът в района се извършва с държавен обоз – волове и биволи. Пълнокръвният живот на едно горско стопанство се състои от много дейности – на обекта „Немой дере“ има и кошари, и свинарници. За целия обслужващ персонал, работниците от дърводобива, гледачите на обоза и пастири има изградена кухня. Хора много, характери – различни. Тук проличава умението на Митко Гудов да се разбира с работниците и да се изгради като ръководител, който винаги търси положителния изход при решаване на производствените



проблеми, а това се цени много от хората.

В началото на 80-те години е избран за кмет на с. Босилково и, разбира се, показва най-добрите си качества като ръководител. Горският човек е дялан камък, става за всичко.

През 1988 г. Митко Гудов е назначен в Горското стопанство в Бургас, където последователно е помощник-лесничей, началник на ГТУ и главен технолог.

Заради настъпилите промени в горския сектор и последвалото отделяне на горските фирми през 1999 г. постъпва като технолог в „Дъбрава“ ЕАД – Бургас, където работи вече двадесет и три години. Гората е с него и той е с нея. Служи ѝ вярно – врекъл ѝ се е преди 50 години.

Примерът на неговия успешен професионален път и всеотдайността, с която винаги работи, са похълнали и в семейството му. Синът му Тончо Гудов е инспектор в Регионалната дирекция по горите – Бургас. Расте внучката Миглена, която вече е заявила желанието си да попълни „горското семейство“ с избора си да кандидатства в Лесотехническия университет и да стане лесовъд.

В края на 2021 г. Митко Гудов посрещна два юбилея – половин век в професията и 70-годишнината, която отпразнува с колегите си от „Дъбрава“. В нашия все по-забързан век не остава много време да обърнем внимание на успехите на колегите си, чийто пример си струва да следваме. А повечето от тях, извървели дългия и достоен път през гората, заслужават признанието на потомците и уважението на обществото.

Инж. Ангел ГЪБОВ
изпълнителен директор на „Дъбрава“ ЕАД